

Soudní a mimosoudní řešení sporů v obchodněprávních vztazích

CEVRO Institut

1. blok řízené konzultace

1. 10. 2021

Úvod do problematiky

JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.

miroslav.sedlacek@vsci.cz

Soudní a mimosoudní řešení sporů v obchodněprávních vztazích

Úvod do problematiky

Soudní řešení sporů - civilní proces

- je **samostatným, zvláštním procesním odvětvím**
- je jedním ze soudních řízení
- navazuje na původní základ jednotného procesu → okruh vztahů soukromoprávní povahy
- nutnost soudu jako **nezúčastněného třetího**
- **civilní proces** =
soubor právních vztahů vznikajících v důsledku postupu (procesních úkonů) soudu a dalších procesních subjektů při poskytování ochrany soukromoprávním a dalším právním vztahům

Pojmové prvky procesu

- tři základní pojmové prvky:
 - 1) Procesní subjekty**
 - 2) Procesní vztahy**
 - 3) procesní úkony**

1. Subjekty řízení

- Podstatnou součástí každého právního odvětví
→ kdo může být a kdo je nositelem (subjektem) práv a povinností, popřípadě kdo je může vykonávat
- o to složitější, že se jedná o odvětví práva veřejného - vystupují zde **soudy jako vrchnostenské orgány!**
- **Procesní subjekty** = ty subjekty, které svou činností právně ovlivňují proces, a které jsou k tomu vybaveni procesními právy a povinnostmi

Základní subjekty řízení

- Dvě skupiny: 1) Soud a 2) Účastníci řízení
- **Soud** → je nadán rozhodovací pravomoci, přísluší mu proto nadřazené postavení
- Soud je subjektem jakožto orgán
- **Účastníci řízení** → postavení podřízené, avšak na jejich vůli záleží, zda vůbec a jak bude proces postupovat
- Uvedené subjekty jsou obligatorní v každém řízení

Zvláštní subjekty řízení

- **Zvláštní subjekty řízení** → pouze v některých řízeních
 - (i) reprezentují veřejný nebo jiný zájem – např. st. zastupitelství, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
 - (ii) vykonávající pomocné, avšak samostatné funkce – např. insolvenční správce
- **Osoby zúčastněné na řízení** → mají určité procesní povinnosti – znalec, svědek, advokát, kol. opatrovník
- Nevykonávají vlastním jménem vliv na průběh řízení
- **Divák**

Soudnictví

- Soudnictví:
činnost nezávislých soudů jako státních orgánů, vykonávanou podle stanovených pravidel a spočívající v závazném řešení konkrétních případů podle právních norem

Soudní soustava ČR

- **Soudní soustava v ČR je čtyřčlánková:**
- Nejvyšší soud ČR
- Vrchní soudy
- Krajské soudy
- Okresní soudy
- Mimo soustavu těchto obecných soudů jako zvláštní ústavní orgán soudního typu stojí Ústavní soud, který v úst. soudnictví rozhoduje o souladu obec. Právních předpisů i individuálních rozhodnutí s ústavou.

Nejvyšší soud ČR

- **Sídlo:** Brno
- Jeho hlavním úkolem je **zajišťování jednoty a zákonnosti rozhodovací praxe českých soudů civilním soudním řízení**, a to především rozhodováním o mimořádných OPP, tj. v civilních věcech dovolání, proti rozhodnutím soudů nižších stupňů a zaujmáním sjednocujících stanovisek.
- Tím plní hlavní funkci – **sjednocování judikatury**
- Vedle toho Nejvyššímu soudu přísluší určitá speciální agenda – **uznání rozhodnutí zahraničních soudů**

2. Procesněprávní vztah

- Mezi subjekty civilního procesu
- Normovány procesním právem → **procesněprávní vztah**
- Jsou nezávislé na (ne)existenci hmotněprávních vztahů, vznikají a zanikají bez nutné souvislosti s nimi
- Vznik zahájením řízení
- Jsou závazné a vynutitelné (odlišení od HP vztahů)
- Obsahem jsou **procesní práva a povinnosti**, jehož předmětem je zjištění, zda hmotněprávní vztah existuje a jaká práva a povinnosti jím z toho plynou
- Charakteristická **trojstrannost vztahu** → Δ

3. Procesní úkon

- **Úkony**, z nichž se skládá procesní činnost subjektů řízení
- Mají zásadní význam pro (i) **zahájení**, (ii) **průběh** a (iii) **ukončení** řízení
- **Úkony soudu** - § 36 OSŘ
- **Úkony účastníků** - § 41 OSŘ

Otázky?

